

Forynging av skogen og hjorteskader/hjorteforvaltning i kyststrok

Kystskogkonferansen 5/11 2019

Jon Olav Brunvatne, LMD

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Tilstand i foryngelsesfelt

Analyse basert på data fra Resultatkartleggingen, Landsskogtakseringen og Økonomisystem for skogordningene (ØKS)

NIBIO RAPPORT | VOL. 4 | NR. 159 | 2018

Aksel Granhus¹, Johannes Breidenbach¹, Rune Eriksen¹, Arnt Kristian Gjertsen², Svein Solberg¹
¹Divisjon for Skog og utmark, ²Divisjon for Kart og statistikk

Oppdrag til NIBIO i supplerende tildelingsbrev 17. desember 2017:

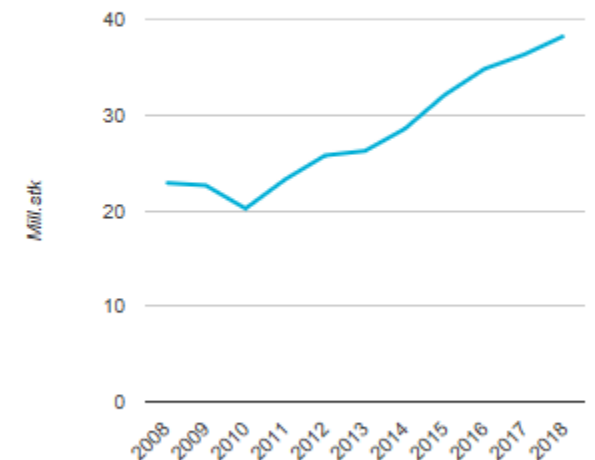
"Departementet ber NIBIO, i samarbeid med Landbruksdirektoratet, om å lage en statusbeskrivelse for dagens foryngelsessituasjon og utvikle metodikk for bedre å kunne beskrive situasjonen i ulike regioner"

Hovedpunkter i rapporten:

- Resultatkartlegging:
 - 22% av kontrollert areal ikke forynget i tråd med lov og forskrift
 - 38% av foryngelsesfeltene har lavere plante-tall enn anbefalt
 - Store regionale forskjeller (kyststrøk ☹️, skogstrøk 😊)
- Plante-aktiviteten øker 😊

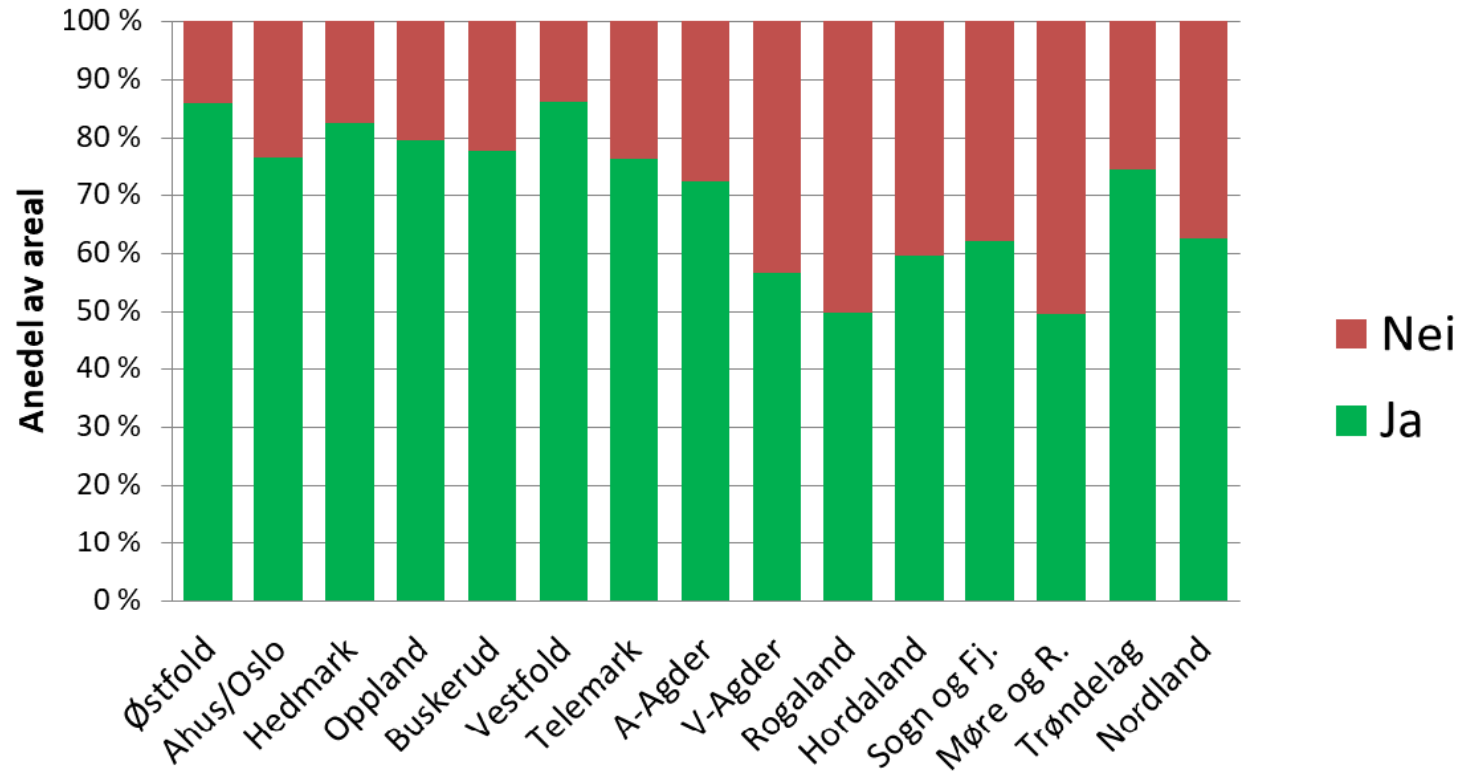

Antall skogplanter 2008-2018

Kilde: Landbruksdirektoratet

Store regionale forskjeller!

Figur 9. Andel av foryngelsesarealet i ulike fylker fordelt på vurderinger av om foryngelsesplikten er oppfylt (ja el. nei-svar). Dataene er fra registreringer utført 2010-2016 og omfatter hogster gjennomført i perioden 2007-2013.

Skogforyngelse påvirker både ressurstilgang og klima!

skogproduksjon i berekraftforskriften. Dette gjør at opptaket i skogen er lavere enn det kunne vært. NIBIO sine beregninger viser at de arealene som ikke er forynget i tråd med berekraftforskriften medfører et tap på hhv. 28 og 83,5 millioner tonn CO₂ akkumulert i perioden 2015–2100, sammenlignet med om planteantall hadde vært på nivå med minste lovlig planteantall eller anbefalt planteantall i berekraftforskriften.

Problemet med manglende foryngelse er i stor grad regionalt betinget, og er særlig knyttet til areal

*tilsvarer tap på mellom 15-50 mill. m³ i samme periode

"Regjeringen vil fortsette arbeidet med å forbedre oppfølgingsrutinene for plikten til å forynge skogen etter hogst, for å sikre et fortsatt høyt CO₂-opptak i norsk skog"

Regjeringen vil:

- Følge opp kravet til nyplanting etter hogst
- Videreføre arbeidet med restaurering av myr og kostnadseffektive klimatiltak som gjødsling og planting av stedegen skog, økt plantetetthet, styrket skogplanteforedling og **styrket oppfølging av foryngelsesplikten etter hogst**

Mislykket foryngelse

1. De som ikke vil

2. De som ikke lykkes

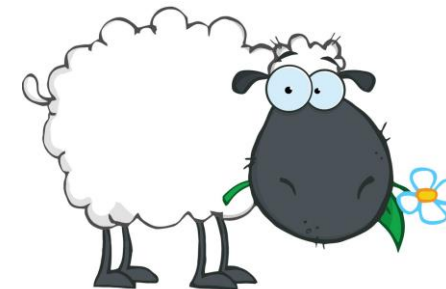

De som ikke vil:

Leter alle mulige unnskyldninger for ikke å plante:

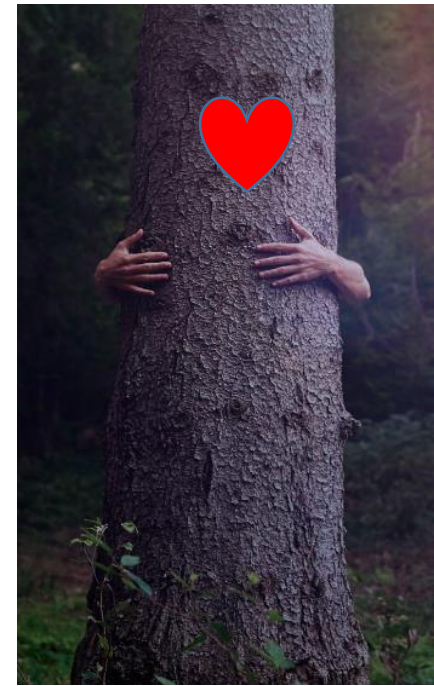
- Omdisponerer til "beite"
- Skylder på hjort, snutebille, og f..... oldemor
- Liker kanskje egentlig ikke granskog heller...

Hva kan gjøres?

- Holdningsendring til gran?
- Tydeliggjøre krav i lov og forskrift
- Sørge for at omdisponering bygger på reelle behov (og ikke en omgåelse av foryngelsesplikten)

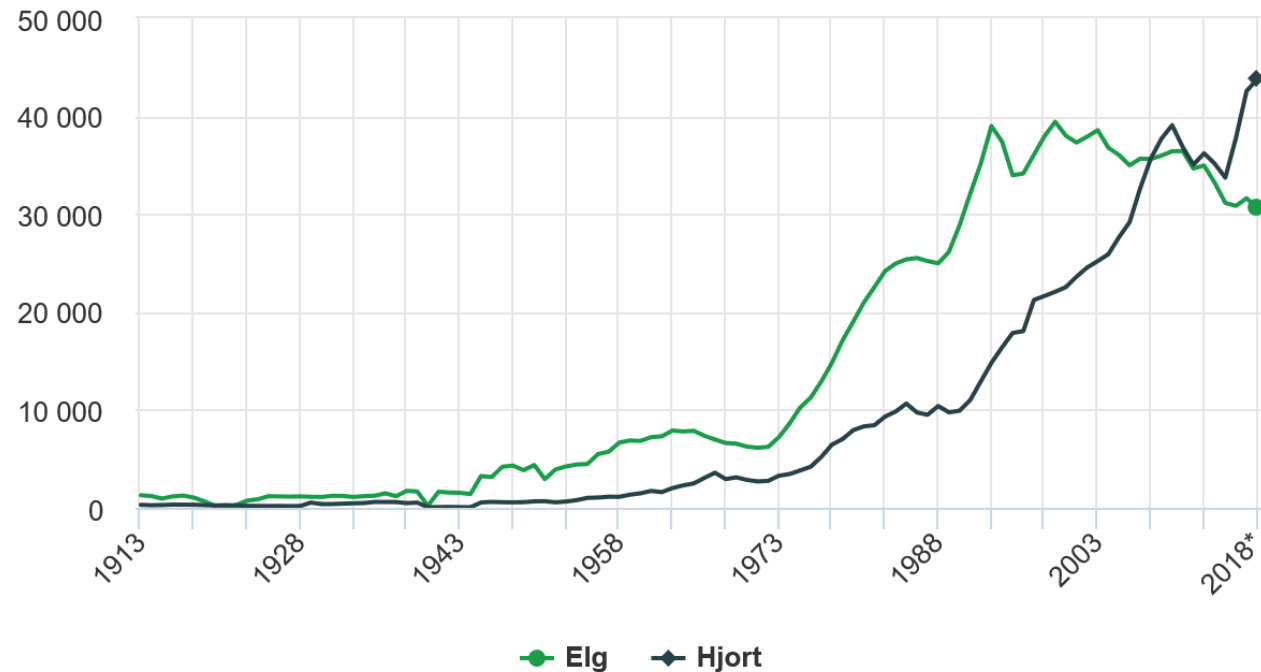

De som ikke lykkes:

Utvikling av hjortebestanden

Figur 1. Felte elg og hjort i Norge. 1913–2018

Kilde: Elgjakt og Hjortejakt, Statistisk sentralbyrå.

Meld skade

Hjort

Registrer ny observasjon

Norsk navn:

Hjort

Vitenskapelig navn:

Cervus elaphus

Engelsk navn:

Red deer

Forekomst:

Arten har sin hovedutbre

Symptom:

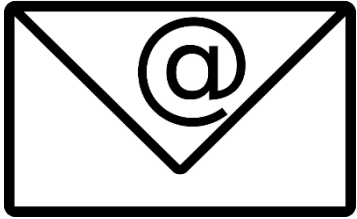
Kroppslengde opptil 215
i løv- og barskog, gjerne
vinteren er hovednæring
kritisk.

Skoglig betydning:

Den skade hjorten gjør p
mark om sommeren, og

12 rapporter med skadetype "Hjort"

Dato	Kommune	Skadetype	Vertsplante
02.06.2018	Rauma	Hjort	blåbær, furu, gran
11.04.2018	Ørskog	Hjort	alm
27.03.2018	Norddal	Hjort	rogn
27.03.2018	Norddal	Hjort, Insekter og andre dyr	alm
27.02.2018	Volda	Hjort	alm
22.02.2018	Ørskog	Hjort	ask
24.08.2017	Eid	Hjort, Ukjent skadeårsak	ask
10.03.2015	Våler	Hjort	furu
28.04.2011	Våler	Elg, Hjort	gran
16.05.2010	Åsnes	Hjort	gran
21.09.2008	Sumadal	Hjortebeiting i ungsog, Krøller, uregelmessigheter	furu
21.04.2005	Kvam	Hjort	eik, ukjent art, eple, lauvtrær

**E-post frå fortvila
skogbruksleiar:**

***" 2. Gong hjorten ete opp
plantane innen 2 veke ette
utsetting av nye planter.
Arbeidsgjengen e fortvila og
skogeier grine,
skogbruksleiaren har lada
børsa, mangler berre
fellingsløyver.. "***

Tabell 1.3. Avbøtande tiltak mot beiteskader på skog

Kategori	Tiltak	Kommentar
Langsiktige/strukturelle	Skogkultur	Tidleg tynning, lengre planteavstand Sikre kvistsetjing og alternativ mat.
	Plantestad på landskapskala	Unngå vinterlokalitetar
	Treslagsval	Liten praktisk erfaring. Ulik beitetoleransen mellom treslag
	Endra avskyting	Tilpass <i>kvar</i> skadane er og til <i>kva tid</i>
Kortsiktige/punktmessige	Vinterfôring	Plassering bort frå ungsog
	Viltvennleg skogpleie	Spar lauvet, kapp på 0,5 m
	Plantestad på lokalskala	Bruk steinar, stubbar o.l. som vern av unge planter mot beiting
	Unngå haustplanting	Næringsrike planter er attraktive
	Felling av dyr som forårsakar beiteskade	Usikker effekt, men bør vera målretta. Kan vere vanskeleg i praksis

Kilde: Håndbok for praktisk hjorteforvaltning

file:///H:/2019/Presentasjoner/Kap-1_Arealbrukskonflikter_Handbok-i-praktisk-hjorteforvaltning.pdf

Svenska Viltstängsel I Trä AB

HEM

PRODUKTER

KOSTNADER

KONTAKT

OM

GALLERI

TA I TRÄ MOT VILTSKADOR

Vilthägn tillverkas ofta av metall, men varför inte använda skogsråvara som dessutom bryts ned och återgår till naturen? Ett ungt företag i Halland tillverkar ett lättmonterat stängsel av trä.

Text: ULLA SUNDIN BECK Foto: ANNIKA KARLSON

Tobias Andersson är en av fyra delägare i Svitab (Svenska Viltstängsel I Trä AB) som satsar på trähägn – en organism som inte behövs i tiden.
– Jag tänkte att det inte var så komplicerat att spela ihop råvara härifrån, men riktigt så enkelt var det kanske inte, säger Tobias glatt.
De fyra delägarna har andra jobb och tillägnats goda erfarenheter från olika delar av skogsbranschen. Företagsidén växte fram efter en kontakt med Husbilningsvärdskapet och Årens grön tillika Hallands Länsstyrelsen beställde trähäggen till tre naturreservat och sedan har de kunnat få upp äggen för tiden.
Under året blev det grönt gas från Skogsstyrelsen som erbjuder de behövliga tillfälliga skogsbruk.

www.svitab.se

Skogbruksloven

§ 6. Forynging og stell av skog

- *”...Skogeigaren skal sørge for tilfredsstillende forynging etter hogst, og sjå til at det er samheng mellom hogstform og metode for forynging...”*
- *”...Dersom skogeigaren ikkje rettar seg etter dette, avgjer kommunen om skogeigaren skal påleggjast å setje i verk tiltak for å sikre at arealet blir forynga.”*
- *”...Blir ikkje tiltaka utførte innan fristen, skal kommunen sørge for at tiltaka blir utførte for skogeigaren si rekning...”*

Skogbruksloven

§ 9. Førebyggjande tiltak, andre ledd

- ”...Der beiting av hjortevilt fører til vesentlege skadar på skog som er under forynging, eller der beitinga er ei vesentleg hindring for å overhalde plikta til å forynge skog etter § 6 i denne lova, skal kommunen som viltorgan vurdere om det er behov for å regulere bestanden av hjortevilt slik at beitetrykket blir redusert.”

Viltloven og forskrift om forvaltning av hjortevilt

Viltloven § 1

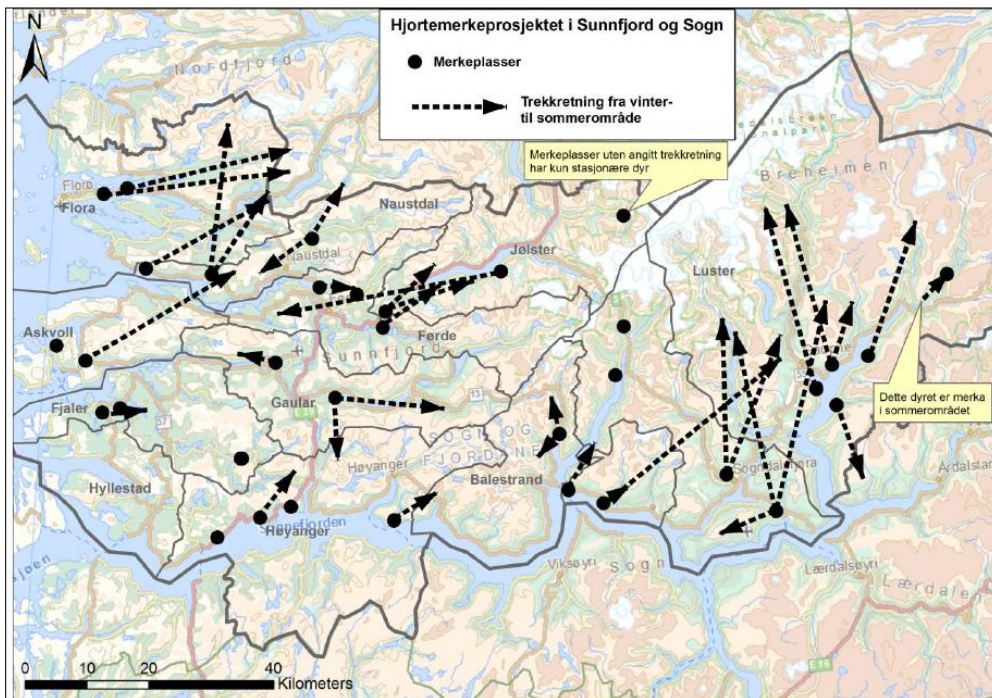
- *"Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares."*
- *"..Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv. "*

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 1

- *".. forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold..."*
- *"...Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjorteviltet ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser."*

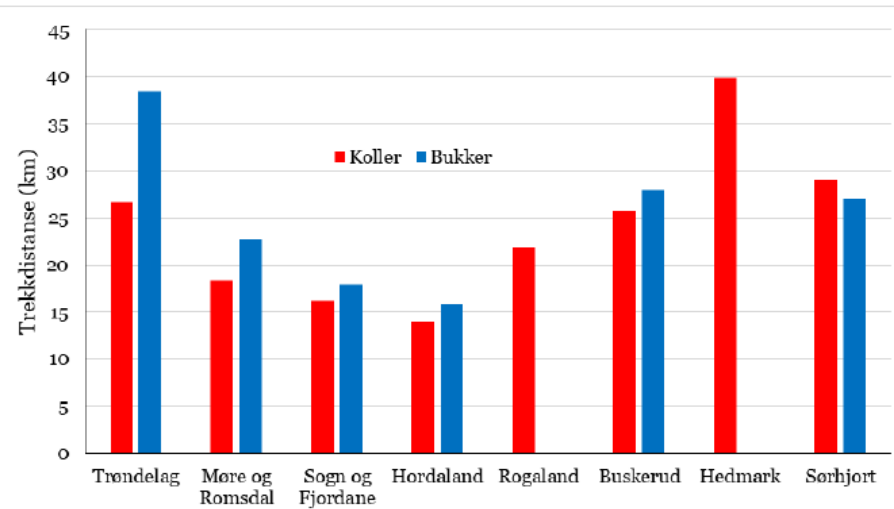
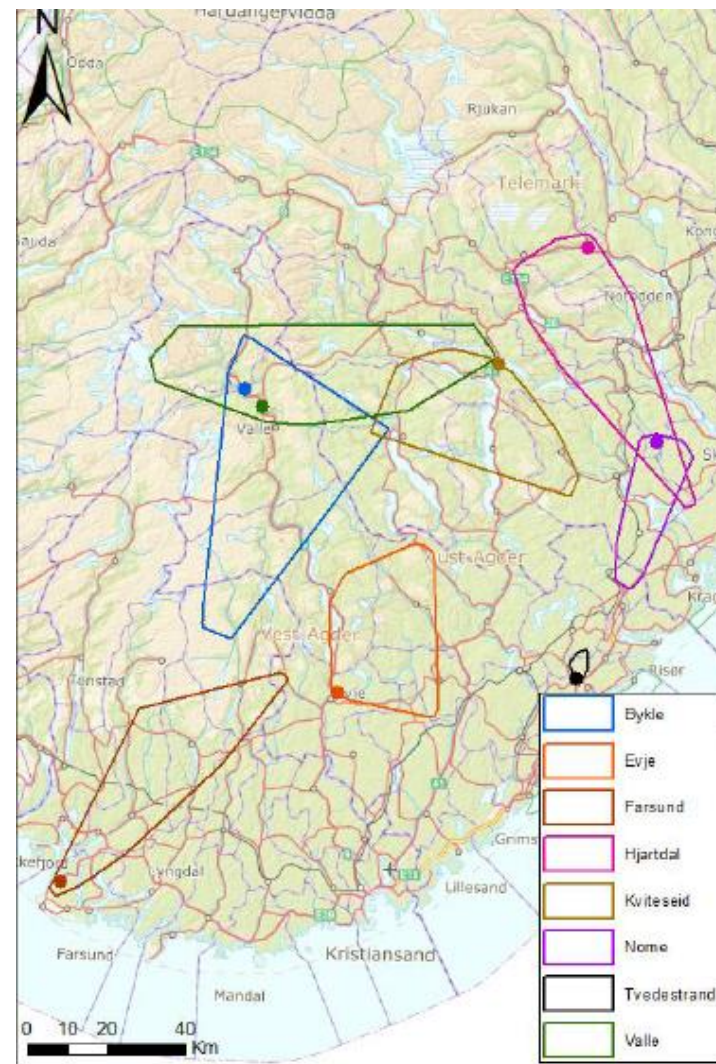

Hjortemerkeprosjekt Sunnfjord og sogn

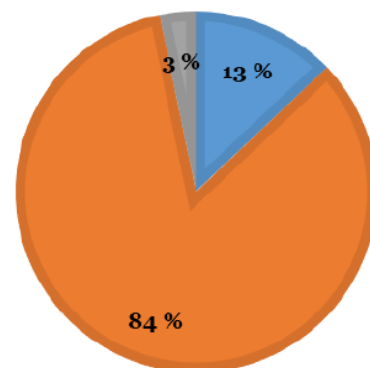

Figur 29. Kartene viser hovedtrekkretninger fra vinter- til sommerområde for GPS hjort merka hjort i Sunnfjord og Sogn (NB Kartet viser ikke alle trekkende dyr, men hovedretninger fra ulike merkeplasser).

Sørhjort prosjektet 2019

■ Stasjonær ■ Trekkende ■ Utvandring

*"Ansvaret for forvaltningen av høstbare
viltressurser i Klima- og miljødepartementet
overføres til Landbruks- og matdepartementet"*

Kgl. res. av 27. april 2018

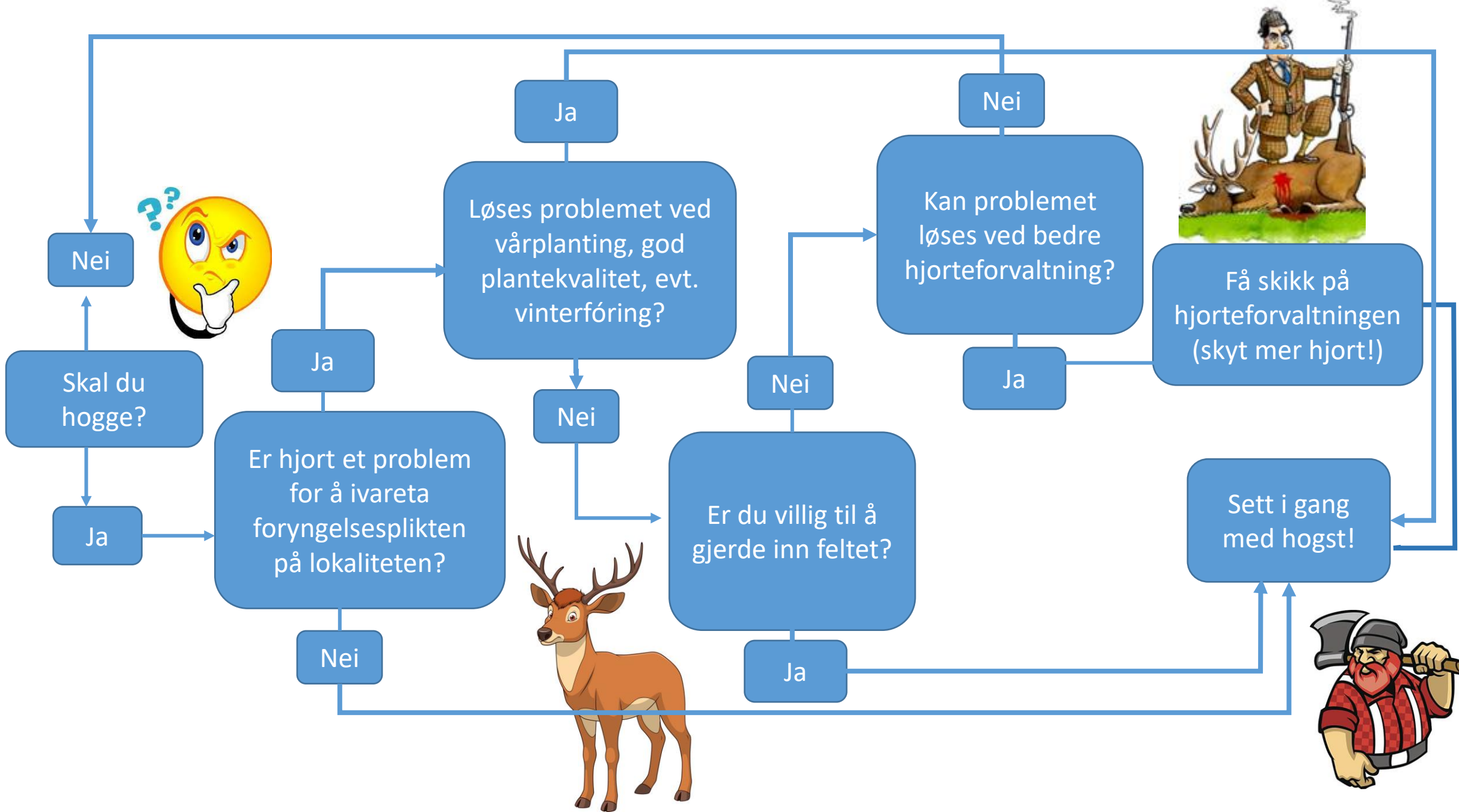
NINA rapport: Jaktas nåværende og potensielle verdi

Samlet forbruk 217-2018:

- Småviltjegere ca. 640 mill. kroner
- Storviltjegere: ca. 1470 mill. kroner
- Samlet 2,1 mrd. kroner

Takk for oppmerksomheten!